

Handläggare
Hillevi Andersson
Telefon: 08-508 25 244**Till**
Socialnämnden
2021-08-31Maja Bjarneby
Telefon: 08-508 25 207

Motion (SD) om integrationsplikt för nyanlända

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2021/328

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen på motion (SD) om integrationsplikt för nyanlända.

Fredrik Jurdell
socialdirektörVeronica Wolgast Carstorp
biträdande förvaltningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion till socialnämnden från Sverigedemokraterna. Motionären föreslår att socialförvaltningen ska ta fram ett förslag på hur en integrationsplikt för nyanlända kan utformas. Syftet med en integrationsplikt är att individen så snabbt som möjligt ska behärska det svenska språket, bli självförsörjande och känna tillhörighet till samhället.

Förvaltningen anser att befintliga insatser på både kommunal och statlig nivå som är riktade till målgruppen syftar till samma mål som Sverigedemokraterna lyfter i sin motion. Förvaltningen anser även att incitament som syftar till att den enskilde ska delta i aktiviteter som bidrar till ökad integration och etablering finns reglerat i gällande lagstiftning.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en motion till socialnämnden från Sverigedemokraterna om att socialförvaltningen ska ta fram ett förslag på hur en integrationsplikt för nyanlända kan utformas för att individen så snabbt som möjligt ska behärska det svenska språket, bli självförsörjande och känna tillhörighet till samhället. Motionen är skriven av Peter Wallmark (SD).

Remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 7 september 2021. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Östermalms stadsdelsnämnd

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av socialförvaltningens avdelning för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 25 augusti. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 26 augusti.

Ärendet

Motionären beskriver att det finns många problem med utanförskap och arbetslöshet bland både nyanlända och personer som invandrat tidigare. Motionären beskriver vidare att nyanlända personer får sina rättigheter tillgodosedda, men att det är desto sämre med att avkräva de nyanlända personerna skyldigheter som att integreras i samhället i den bemärkelsen att förstå och acceptera att i Sverige gäller samhällskontraktet alla och åt båda hållen. Motionären menar således att en integrationsplikt i Stockholms stad kan bidra till att individen får rätt förutsättningar för att bli en del av samhället, känna tillhörighet och vara självförsörjande.

Sverigedemokraternas förslag om integrationsplikt innebär i korthet att nyanlända individer från första dagen i kommunen ska acceptera en plan för att uppnå anställningsbarhet. Planen ska föreskriva att individen ska göra framsteg i SFI samt att genomgå en kurs i samhällsorientering med godkänt resultat. Ett prov ska säkerställa att varje individ förstår att svensk lag står över andra lagsystem, såväl religiösa som sekulära. Integrationsplikten ska gälla alla vuxna, även föräldralediga och pensionärer.

Sverigedemokraterna föreslår att socialförvaltningen tar fram ett förslag på hur integrationsplikt för nyanlända kan utformas för att individen så snabbt som möjligt ska behärska det svenska språket, bli självförsörjande och känna tillhörighet till samhället.

Jämställdhetsanalys

Förslaget att införa en integrationsplikt med syfte att individen så snabbt som möjligt ska behärska det svenska språket, bli självförsörjande och känna tillhörighet till samhället berör både kvinnor och män. För de flesta är arbete nyckeln till integration. Forskning visar att etableringen på arbetsmarknaden tar längre tid för utrikes födda kvinnor än för utrikes födda män.¹ Det kan bero på att många av de som kommit som flyktingar under senare år kommer från länder där kvinnor överlag arbetar i lägre utsträckning än män och generellt har utrikes födda kvinnor en lägre utbildningsnivå än utrikes födda män. Dessutom är många av de kvinnor som kommit till Sverige under de senaste åren i familjebildande ålder och barnafödande är en faktor som bidrar till kvinnors senare etablering på arbetsmarknaden. Integrationen kan därmed i många fall vara en större utmaning för kvinnor än för män.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsförmedlingen har det samordnande ansvaret för den nyanländes etablering på den svenska arbetsmarknaden och i det svenska samhället. Myndigheten ansvarar för att de nyanlända får tillgång till etableringsprogrammet samt att en handlingsplan upprättas för den nyanlände.

Arbetsförmedlingens etableringsprogram består av individuellt utformade insatser och stöd, som kombineras med aktivt arbetssökande för den som har fått uppehållstillstånd som flykting, skyddsbehövande eller anhörig. Målet med etableringsprogrammet är att den enskilde så snabbt som möjligt ska lära sig svenska, hitta ett arbete och klara sin egen försörjning. I etableringsprogrammet ingår exempelvis språkutbildning för den som inte har grundläggande kunskaper i svenska (svenska för invandrare), samhällsorienterande utbildning, praktik och stöd i att söka arbete eller starta eget företag. Arbetsförmedlingen har nyligen också infört ett intensivår som riktar sig till den som är ny i Sverige och som deltar i etableringsprogrammet. Den som deltar i intensivåret har möjlighet att studera svenska eller praktisera på heltid i ett högt tempo för att snabbt komma ut i arbete.

Kommunen ansvarar för att ta emot nyanlända för bosättning efter anvisning utifrån sitt kommunal och sin årsplanering. Kommunen tar även emot nyanlända som ordnar bosättning på egen hand, personer som kommer som anhöriga till en person som redan bor i kommunen samt ensamkommande barn. Kommunen ansvarar för

undervisning i SFI, samhällsorientering och annan vuxenutbildning, samt för skola, förskola och barnomsorg. Utifrån detta ansvar arbetar Stockholms stad mot målet att nya stockholmare ska lära sig svenska språket, komma i försörjning genom arbete eller studier samt skaffa en mer varaktig bostad.

Personer som är nyanlända och deltar i etableringsprogrammet har rätt till etableringsersättning. Etableringsersättningen betalas ut av Försäkringskassan under hela etableringsperioden, vilket vanligtvis täcker den enskildes behov upp till skälig levnadsnivå. Kommunen ansvarar dock för att personer som inte kan tillgodose sina behov, eller få dem tillgodosedda på annat sätt, tillförsäkras en skälig levnadsnivå genom bistånd enligt socialtjänstlagen.

Nyligen har en förtydligande skrivning förts in i socialtjänstlagens fjärde kapitel. Det framgår nu att ”den som inte kan försörja sig men som kan arbeta har rätt till försörjningsstöd enligt första stycket om han eller hon står till arbetsmarknadens förfogande, *i vilket ingår att vid behov delta i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning vid folkhögskola.* Om det finns godtagbara skäl har den enskilde rätt till försörjningsstöd även om han eller hon inte står till arbetsmarknadens förfogande.” Syftet med tillägget i lagstiftningen är att för den enskilde tydliggöra vikten av att delta i språkutbildning för att därigenom förbättra möjligheten att få ett arbete och att etableras i Sverige.

För den som ansöker om ekonomiskt bistånd från kommunen görs alltid en planering för hur den enskilde ska kunna bli självförsörjande. I Stockholms stad ska alla som ansöker om ekonomiskt bistånd ha en förändringsplan, som är en del av stadens kartläggnings- och bedömningsinstrument Initial Bedömning. Av förändringsplanen framgår vilka insatser den enskilde ska erbjudas samt vilka krav som socialtjänsten ställer för att ekonomiskt bistånd ska kunna beviljas. Förändringsplanen innefattar samtliga förändringar som behöver komma till stånd för att den enskilde ska uppnå självförsörjning. Detta gäller för alla individer som ansöker om ekonomiskt bistånd.

Sverigedemokraterna lyfter i sin motion att målet med en integrationsplikt ska vara att individen så snabbt som möjligt ska behärska det svenska språket, bli självförsörjande och känna tillhörighet i samhället. Förvaltningen anser att befintliga insatser på både kommunal och statlig nivå som är riktade till målgruppen syftar till samma mål som sverigedemokraterna lyfter i sin motion. Förvaltningen anser även att incitament som syftar till att den

enskilde ska delta i aktiviteter som bidrar till ökad integration och etablering finns reglerat i gällande lagstiftning.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen på motion om integrationsplikt för nyanlända.

Bilaga

Motion av Peter Wallmark (SD) om integrationsplikt för nyanlända